

Festivalul-concurs de teatru istoric: „Permanență materială și spirituală”

Sub acest titlu s-a desfășurat la Tirgovîște, în zilele de 22—24 octombrie, a IV-a ediție a uneia dintre importante manifestări ale mișcării artistice de amatori din țara noastră.

Obiectivele acestui festival — care s-a bucurat de toată atenția forurilor de partid și de stat locale — sînt ambițioase și în același timp generoase. Faptul că juriul, constituit din actori, dramaturgi, critici literari, oameni de cultură, ziariști, a acordat Premiul special piesei *Liniștea*, semnată de profesorul Aurel Trandafir, și Mențiunea pentru interpretare, inginerului Cristian Ioan, pentru rolul Matei Basarab din aceeași piesă justifică și eforturile, și speranțele Teatrului popular „Tony Bulandra” din orașul-gazdă.

Dar meritul de cîpătii al unor atare manifestări este faptul că oameni ai muncii de cele mai variate profesii — de la țaran la medic — își pot manifesta impresionanta sete de cultură, sete care în forma cea mai dinamică și productivă: participarea directă la actul cultural. Ieșirea din „pasivitatea spectatoră” a atîtor mii de oameni, care azi sînt artiști amatori, este un fenomen social emblematic pentru epoca noastră: cultura nu mai este doar un bun oferit, ci devine un mod de existență spirituală, în continuă expansiune.

Iată motivul pentru care juriul a deliberat îndelung și furtunos în ceea ce privește acordarea premiilor I și II. Spectacolul Casei de cultură a sindicatelor din Medgidia cu piesa *Diplomatul* de Virgil Stoenescu — inspirată din activitatea lui Nicolae Titulescu — atestă interesul pentru marile figuri ale istoriei noastre, a căror gîndire politică este astăzi confirmată, *Roata roților*, spectacol de teatru sătesc (Căminul cultural Gelu din județul Satu Mare), expresie a cultului pentru Horea din Albac, oferă o imagine clară și cutremurătoare a jertfei aduse de răsculați pe altarul atîtor speranțe sociale și umane românești.

Concurența la principalele distincții au fost și *Șezătoarele la Săliște în 1877* — Căminul cultural Săliște-Sibiu (premiul II și Diploma de onoare a revistei „Teatrul”) și *Mitraliera* de Dan Tărchilă — Clubul „Gloria” din Tirgovîște (premiul II).

Matei Basarab, Horea din Albac, anul 1877 în sufețele ardelenilor, Nicolae Titulescu, insurecția armată de la 23 August: iată,ordonate în succesiune cronologică, subiectele, temele, motivele istorice prezentate de textele și spectacolele acestui festival-concurs, aflat la a IV-a ediție.

Bogăția tematică, impresionantă în ciuda stingăciilor tehnice și artistice, configurează amploarea și profunzimea pe care a cîpătat-o, în zilele noastre, conștiința apartenenței la o istorie glorioasă a poporului nostru.

Prezența în Festivalul-concurs a trupei „Satiricon”, condusă de Traian Dodinaș, a prilejuit discuții asupra conceptului de teatru istoric. Această trupă s-a prezentat cu un spectacol după o parodie de Tudor Popescu, *Filosofia îmi place, filosofii nu*. Simplul fapt că textul comentează satiric răsălmăcirea istoriei nu motivează prezența spectacolului în Festival.

În Festivalul-concurs de la Tirgovîște, a cărui desfășurare a intrat în tradiția culturală a acestui municipiu, s-au distins cîteva eforturi de creație actoricească. Mențiuni de interpretare au primit: Mariela Alexe, pentru rolul Victoria din piesa *Mitraliera* de Dan Tărchilă; ing. Constantin Ioan, pentru rolul Matei Basarab din piesa *Liniștea* de prof. Aurel Trandafir; dr. Victor Șerban Mănescu, pentru rolul Nicolae Titulescu din piesa *Diplomatul* de Virgil Stoenescu; învățătoarea Maria Costăchescu, pentru realizarea spectacolului *Șezătoarele la Săliște în 1877* și pentru întreaga sa activitate; profesorul Ion Vădan, pentru realizarea spectacolului *Roata roților*.

Desigur, unui actor amator nu i se pot pretinde performanțe similare cu cele ale actorului profesionist. Este din ce în ce mai limpede că, în afara actorilor-țărani, ale căror exprimări artistice sînt de cele mai multe ori emoționante prin simplitate și naturalețe, actorii amatori sînt marcați de dorința de a-i imita pe profesioniști.

Faptul are și un efect negativ — rezultatele nu vor fi niciodată la nivelul pretențiilor —, dar are și un sens pozitiv, constructiv: actorul amator dispune de dorința și de posibilitatea de a acumula cîteva dintre mijloacele tehnice, de a asimila exercițiile obligatorii pentru creșterea capacității sale de exprimare artistică.

Dacă Festivalul își are întemeiată existența și continuitatea, dacă în structura sa această manifestare a fost riguros alcătuită, neexplicată și nejustificată rămîne absența dezolantă a publicului din sălile de spectacol. Nici măcar convenționala aducere a unor elevi nu a mai fost realizată în mod consecvent.

Oricît ar fi de adevărat faptul că însăși participarea la actul teatral poate fi considerată un act de cultură, de răspundere a culturii, actorii amatori trebuie să joace în fața unor spectatori.

Nu e admisibil ca, într-o sală de cîteva sute de locuri, singurii beneficiari ai

eforturilor altor actori amatori cîți se perindă pe scindura scenei să fie doar... membrii juriului.

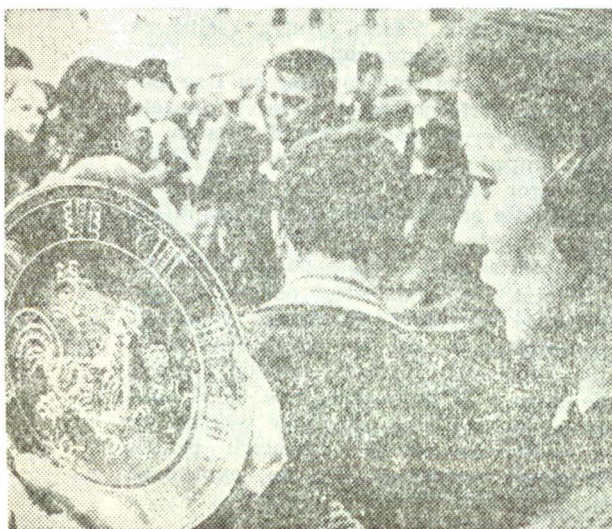
Este singurul reproș — singurul dar foarte important — pe care-l aducem acestui festival.

Sîntem convinși că, îndeplinită fiind și această condiție fundamentală a existenței actului teatral, manifestarea de la Tîrgoviște își va realiza menirea sa educativ-politică la nivelul pe care-l presupune.

Paul Cornel CHITIC

Cibinium...

...s-a născut cu 15 ani în urmă. Din gîndul bun de a păstra Sibiului — frumosul oraș de pe malul riului Cîbîn — pentru decenii și veacuri, strălucirea. Și nu numai strălucirea cerului și a verdelui dăruit de pădurile din preajmă. Strălucirea faimei de oraș al culturii și artelor. Oraș-muzeu, oraș al poeziei și al muzicii... Orașul lui Nicolaus Olahus-valahul, ajuns jude de Orăștie, primat și regent al Ungariei, prieten cu Erasmus din Rotterdam... Orașul lui Phillipus Pictor, realizatorul primei tipărituri în slovă românească. Orașul lui Laurentius Topeltinus, cel care — după scrisa lui Miron Costin — a cunoscut „descălecatul dentăi a țării noastre“.

Intrat în tradiție, în conștiința oamenilor, de parcă ar ființa de mult mai mult timp, festivalul cultural-artistic „Cibinium“ se desfășoară în luna lui septembrie. Atunci, o săptămîină întreagă, orașul și împrejurimile se transformă într-o imensă scenă de spectacol.

Gong de deschidere: revărsarea pe străzi a fanfarelor sătești din Turnișor, Cristian și Șura Mare. Tineri și vîrstnici, strașnic de arătoși, mărșăluiesc cu importanță, conștienți de rolul lor... Și zbucnirea alămurilor, strigătul trimbițelor, chemarea cornului umplu tot cuprinsul. Urmează, de aproape, alaiul celor de-o șchioapă... Și chiar al oamenilor în toată firea, care-și fac drum spre tirgul olarilor... În orașul care a deținut cîndva (secolele XVII—XIX) recordul absolut al celor 600 de olari „legitimați“, se adună azi reprezentanți ai acestor bresle din toate regiunile țării... Mulțimea se înghesuie, dă asalt în parcul cu flori de lut și argilă... Fiecare ar vrea să ia totul. Cu amîndouă mîinile. Dar, de fapt, nu știe ce să ia mai întîi... Talerele și străchinile în nervuri fine ca pinza de păianjen, alc „clanului“ Ogřezeanu (Horezu)? Ulcioarele verde-închis ale lui Dumitru Șchiopu din Vlădești? Castroanele de ceramică albă din Bihor? Cahlele și sfeșnicele familiei Colibada (Rădăuți)? Ocarinele de pămînt ars sau păsărelele smălțuite și cîntătoare din Balș? Sau minunile de ulcele, de farfurii, de căni încondeiate — adevărate minuni ale lumii — de la Oboga, Marginea, Hălmăgel... Greu te smulgi de lîngă ele!... Dar te smulgi, totuși, purtat de virtutul altui convoi... Care te duce spre altă scenă. Pe bulevardul central, parada portului popular... Toate județele sînt reprezentate... Și frumoși înalți sînt feciorii cu pene de pîn la pălării! Mîndre și distinse, sibiencele, în straițele